

Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde, 1787

bron

*Handelingen der jaarlijksche vergadering van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te
Leyden, gehouden den 26sten van Zomermaand 1787. Z.p., z.j.*

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/_jaa001178701_01/colofon.htm

© 2005 dbnl

Handelingen van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde *te Leyden.*

**Jaarlijksche vergadering, gehouden op Dingsdag den 26sten van
Zomermaand 1787, des morgens ten negen uure, en vervolgd des
namiddags ten half vyf uure.⁺**

De Vergadering werdt door den Voorzitter geopend. De Secretaris, doet het
volgend verslag van de voornaamste Handelingen der Maandelijksche Vergadering,
zedert de laatstgehoudene Jaarlijksche Vergadering.

⁺*Tegenwoordig de Heeren*
TYDEMAN. VALK. DIBBETZ.
TE WATER. VAN ENGELN.
SCHULTENS. DE KRUYFF.
CLIGNETT. STEENWINKEL.

***Verslag van de voornaamste Handelingen der Maandelijksche
Vergaderingen in den afgelopen Jaare.***

WEL EDELE HEEREN!

‘Met zeer weinige woorden kan ik ditmaal voldoen aan den last, den Secretaris bij
het besluit der Jaarlijksche Vergaderinge van 1783. opgelegd, daar de Handelingen
der gewoone Maandelijksche Vergaderingen, des afgelopen Jaars, niets bijzonders
behelzen, en dus volstrekt geene stoffe opleveren tot een zakelijk verslag.

Het eenige, 't welk bijzondere melding verdient, is dit, dat de Heeren MACQUET en
DE MALNOË, beiden schriftelijk, hebben ontslag verzocht als Leden der Maatschappij;
en dat de Maandelijksche Vergadering, in plaatse van den laatstgenoemden Heere,
provisioneel, tot Opziener over de uitgave der Stukken, benoemd heeft den Heere
STEENWINKEL.

+Hier by hebbe ik alleen nog te voegen, dat de Maatschappy de volgende geschenken ontvangen heeft, als: +1787.

Van den Heere ENGELBERTS het tweede deel van den Alouden Staat der Nederlanden, door zijn Eerw. uitgegeven.

Van het Genootschap in 's Hage het elfden Deels eerste Stuk, van deszelvs dichtlievende Oeffeningen.

En van den Heere *D. Vygh*, het Exemplaar der werken van Hooft, weleer gebruikt door wylen den Heere F. VAN LELYVELD, en op de meest aanmerkelyke plaatsen of woorden, onderhaald en geteekend.'

De Secretaris brengt ter tafel eenen brief van den Heer *Nieuwland*, dienende ter kennisgeving, dat zijn Ed. en de Heer LUBLINK beiden met den opgenoomen taak, de vertaling der Verhandeling van den Heer *Hottinger*, in gereedheid zijn.

Is beslooten den Heere *Nieuwland* zo voor dit bericht, als byzonderlijk voor den volvoerden arbeid, in naame der Maatschappye door eenen brief van den Secretaris voorlopig dank te zeggen, en zijn Ed. te verzoeken, het Stuk, zo als het thans ligt, herwaards overtezenden, ten ware Zijn Ed. door een kort verwijl, in de gelegenheid mochte zijn, hetzelfde volledig te maaken, door byvoeging van het geen den Heere HINLOPEN ten dezen is aanbevolen geweest, en waar omtrent de Maatschappy nog geen bericht ontvangen heeft.

Wyders geraadpleegd zijnde over de verdere dankbaare erkentnisse, den Heere *Nieuwland* voor deszelvs arbeid in naame der Maatschappye toegezegd, is beslooten, de nadere deliberatie en bepaaling deswege der Maandelijksche Vergadering aan te beveelen.

De Heer CLIGNETT overhandigt eenen brief van den Heer BRENDER A BRANDIS, by welken dezer Heer ten geschenke aanbiedt een best papieren Exemplaar van zijn Taal-Dicht-en Letterkundig Kabinet en Magazijn, en voorts bericht, ten dienste der Maatschappye, eene Verhandeling in gereedheid te hebben *over de Barden*.

De Briefschryver werdt verzocht, den Heere BRENDER voor deszelvs aangeboden en reeds toegezonden geschenk dank te zeggen, en voorts te betuigen, dat de Maatschappy de gemelde Verhandeling met verlangen te gemoet ziet.

+De Opziener over de uitgave der Stukken, brengt de afgedrukte Bladen van het zesde Deel ter tafel, onder bygevoegde klagte, over den tragen voortgang dezes Werks; ^{+1787.} en is op die klagte besloten, den Amptenaaren te gelasten om den Drukker tot meerderen spoed ernstig te verzoeken.

Men ging over ter behandeling der poincten, by den brief van beschryving voorgesteld.

I.

Gecommitteerden tot het Woordenboek, deeden het volgend verslag van den staat diens Werks.

RAPPORT van Gecommitteerden tot het Woordenboek der Maatschappye.

WEL EDELE HEEREN!

‘De Gecommitteerden tot het vervaardigen van een Algemeen omschryvend Woordenboek van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde, door het genomen besluit van de Algemeene Vergadering der Maatschappij gehouden in den Jaare 1786, instaat gesteld zijnde, om hun, toen ingeleverd, plan te kunnen volbrengen en uitvoeren, hebben de eer van aan deze Vergadering te berigten, als dat zy met de uitvoering van dat plan werkzaam zijn geweest, en ten dien einde nemen zy de vryheid van in deze Vergadering in te brengen 6. afgedrukte Vellen van eene Woordenlijst, die volgens gedagten van Gecommitteerden, in het voornoemde Plan opgegeven, als een Grondslag tot het groote gebouw diende gelegd te worden.

Gecommitteerden zouden gaarn met dien iever, waar mede dat zy gezien hebben, dat de Leden van de laatst gehouden algemeene Vergadering hun plan goedkeurden, op dat eens eindelijk de fundamenten gelegd zijnde, het Gebouw konde begonnen worden, deze Woordenlijst geheel en al afgedrukt in deze Vergadering ingebracht hebben.-Maar, helaas! de weinige vordering tot voltooiing van deze Woordenlijst, is veroorzaakt uit hoofde van de bekommerlyke omstandigheden, waar in het dierbaar Vaderland, zedert eenigen tijd, en wel voornamentlijk geduurende eenige maanden zich bevonden heeft, als hebbende Gecommitteerden door onderscheiden betrekkingen, waar in zy, zo veel in hun gering vermogen was, begrepen, dat zy ten nutte en tendienste van het dierbaar Vaderland konden wezen, geene gelegenheid gehad, om het drukken van die Woordenlijst met alle ernst voort te zetten: waarby

+ ook nog gekomen is de vertraging van de zyde van den Boekverkoper en Drukker, als hebbende deze laatste door andere zaken, die naar zijn oordeel meer spoed vereischten, verhinderd, dat 'er sterker met dit werk wierd voortgegaan; en wat den Boekverkoper aangaat, deze heeft ook het zyne aan de vertraging van het werk eenigsins toegebracht, door een gering verschil met den Drukker over het loon; doch welk verschil gelukkig ten genoeg van beide vereffend is. ^{+1787.}

Zie daar, Wel Edele Heeren! de redenen, waarom wy nog maar zo weinig vorderingen gemaakt hebben, met het fundament te leggen van dat groot en omslagtig werk.

Wy hoopen echter, dat, eer wy wederom het genoeg zullen hebben van deze aanzienlyke Vergadering by een te zien, deze grondslagen zo volkomen zullen voleind zyn, dat men geregeld voort zal kunnen gaan tot de volbouwing van dit gewigtig werk.

Intusschen kunnen wy, Wel Ed. Heeren! tot ons zonderling genoeg, U berigten, dat 'er, schoon door zeer weinige, echter een aanzienlyke voorraad van bouwstof, gedurende het afgelopen Jaar, is by den anderen gebragt.

Wy hebben namentlijk, van den Heer. J.L. VERSTER uit '*s Hertogenbosch* ontvangen, eene lijst van zonderlinge woorden in de *Korenbloemen* van den Dichter *Const. Huygens* voorkomende: en van den Heer FONTEIN eene Lijst van verscheiden Woorden en Spreekwyzen, welke by de Noord-Hollanders alleen in gebruik zijn, vervaardigd door den Heer *Agge Roskam Kool*, op verzoek van den zo evengenoemden Heer FONTEIN.

Waarlijk twee onderscheiden verzamelingen van Woorden, die van het uiterste aanbelang zijn, tot het vervaardigen van een Algemeen Woordenboek.

Wy bedanken dierhalven, die Heeren voor hunne edelmoedige diensten hier door aan dit voornaam Werk dezer Maatschappye toegebracht; en wenschen niets vuuriger, dan dat andere Heeren, door dit voorbeeld aangemoedigd van iemand, welke geen lid is van deze Maatschappy, zelve leden zynde, zich van hunne meer dan eens gedaane beloften, in het geven van de door hun toegezegde Excerpten, zullen quyten.'

+Gecommitteerden voor dit hun verslag dank gezegd zijnde, werdt beslooten, met byvoeging der redenen, den Leden de reeds afgedrukte bladen van de Woordenlijst, ^{+1787.} te gelijk met de Handelingen dezer Vergadering, toetezenden, en den Heere *Kool* voor deszelvs aangenaamen en gewichtigen arbeid schriftelijk te bedanken.

II.

In voldoening aan het tweede Poinct van beschryving, werden de Heeren TYDEMAN en DIBBETZ verzocht, zich nevens den Secretaris aftezonderen, ter opening der Stembriefjes over de ingekoomene Verhandeling op de Prijsvrage, over het toeneemend gezag der Hollandsche Steden onder de Gravelyke Regeering.

Gemelde Heeren na een kort afwezen te rug gekeerd zijnde, gaf de Secretaris bericht, dat, volgens de opgenomene Stemmen, de ingekomene Verhandeling den uitgelooften eereprijs is onwaardig gekeurd.

Op dit bericht las de Secretaris, ingevolge het 31 Artikel der Wetten, volgens welke de Maatschappy naar eenen prijs laat schryven, (zie Handelingen der Jaarl. Verg. van 1783.) den geheelen inhoud van de Stembriefjes der Vergaderinge voor, ten einde nader te kunnen besluiten, wat met de Verhandeling te doen zy.

Na gedaane lezing werdt besloten het Stuk ter zyde te leggen, doch in het Programma aantekondigen, dat de Maatschappy in advijs zoude houden, om de Vrage, onder eenige veranderingen, by een volgend Jaar nog eenmaal voortestellen.

III.

Overeenkomstig de bedenkingen, door Gecommitteerden ingebracht op de voorgestelde Prijsvrage, werdt besloten, die Vrage dus voortestellen:

‘De beste en volledigste opgave van Vaderlandsche en by andere Volken niet gebruikt wordende Spreekwoorden, met derzelver Historie- of Oudheidkundige verklaring.

Om beantwoord te worden voor den eersten van Wijnmaand des Jaars 1789.

IV.

Tot Gecommitteerden ter beoordeeling der Prijsverhandelingen, welke op dit onderwerp mogen inkoomen, werden benoemd de Heeren TYDEMAN, TE WATER, VALK, CLIGNETT, STEENWINKEL, LUBLINK, en VAN ENGELEN.

+1787.

V.

Tot een onderwerp voor de nieuwe Prijsvraag, in de volgende Jaarlijksche Vergadering vast te stellen, werdt uit de drie voorgestelden, de volgende vraag gekozen.

‘Welke is de oorsprong van de Collegien der Vroedschappen in de Hollandsche Steden, en langs welken weg hebben zy derzelver tegenwoordige Constitutie verkregen?’

VI.

De Heeren D. VAN ALPHEN, TE WATER, VREEDE, VAN DE WALL, en H. VAN ALPHEN werden gecommiteerd om de bedenkingen van alle de Leden der Maatschappye op dit gekozen onderwerp te ontvangen, en benevens hunne eigene aanmerkingen aan de volgende Jaarlijksche Vergadering voortedragen.

VII.

Is besloten in de volgende Jaarlijksche Vergadering eene Vraag te kiezen uit de Classe der Dichtkunde.

VIII.

Aan de Maandelijksche Vergadering werdt de vryheid, om zodanige Heeren, binnen Leyden woonende, als zy tot het oogmerk der Maatschappye geschikt zal oordeelen, tot Leden te verkiezen, weder voor een Jaar verleend.

IX.

Overeenkomstig het voorstel is besloten de Jaarlijksche Vergadering voortaan te houden op den *laatsten Dingsdag* van *Zomermaand*.

X.

De rekening van den Penningmeester werdt opgenoomen; derzelve ontvangst bedroeg *s* 1216 : 5 : 10. de uitgave *f* 448 : 4 : 0. zo dat nog in Cassa bevonden werden *f* 768 : 1 : 10. zijnde het beloop der nog onbetaalde toelagen *f* 1071 : 0 : 0. de rekening nagezien en goedgekeurd zijnde, werdt door den Voorzitter en den Heer TYDEMAN geteekend.

+1787.

XI.

De toelagen werden bepaald op zeven Guldens.

XII.

Men verkoos tot *Praesident* den Heere SCHULTENS, tot *Secretaris* den Heere JAN DE KRUYFF, tot *Briefschryver* den Heere Mr. JACOB AARNOUT CLIGNETT, tot *Opziener over de uitgave der Stukken* den Heere Mr. J. STEENWINKEL, en tot *Penningmeester* denzelfden Heere STEENWINKEL.

XIII.

Tot Gecommitteerden werden benoemd:

In de Taalkunde de Heeren TYDEMAN, FONTEIN en HINLOPEN. *In de Welsprekendheid* de Heeren BROES, SCHULTENS en TOLLIUS. *In de Dichtkunde* de Heeren FEITH, H. VAN ALPHEN en VAN ENGELN. *In de Oudheid en Historiekunde* de Heeren VAN DE WALL, TE WATER en CLIGNETT.

De Penningmeester ontving de toelagen van de Heeren TYDEMAN, TE WATER en PESTEL voor den jaare 1786. en van de Heeren VALK, DIBBETZ, CLIGNETT en STEENWINKEL voor den jaare 1787.

(*is geteekend*)

H.A. SCHULTENS.

Het vorenstaande komt overeen met het Boek der Handelingen van de Maatschappij, berustende onder my.

[Jan de Kruijff]

**Programma van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde
te Leyden.**

Voor het jaar 1787.

De Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leyden, heeft haare Jaarlijksche Vergadering gehouden op den 26sten van Zomermaand dezes Jaars 1787.

In dezelve Vergadering is dit maal geene Verhandeling bekroond, doch de Maatschappij houdt in advijs, om de Vrage over het gezag en vermogen der Hollandsche Steden onder de Gravelyke Regeering, in een volgend Jaar met eenige veranderingen, nog éénmaal voortestellen.

Tot onderwerp voor eene nieuwe Prijsvrage, om beantwoord te worden voor den eersten van Wintermaand des Jaars 1789, wordt voorgesteld:

‘De beste en volledigste opgave van Vaderlandsche en by andere Volken niet gebruikt wordende spreekwoorden, met derzelver Historie- of Oudheidkundige Verklaring.

De volgende Vrage in de laatstvoorgaande Jaarlijksche Vergadering opgegeven, moet beantwoord worden voor den eersten van Wijnmaand des Jaars 1788.

Welken invloed heeft de thans heerschende smaak voor de buitenlandsche Poëtische Schriften, en andere Werken van Vernuft, op onze Dichtkunst?

Voor den eersten van Wijnmaand dezes Jaars verwacht de Maatschappij de Stukken op het onderwerp, tot eene proeve van welsprekendheid in den Jaare 1785. opgegeven, te weten:

Het Volks-Character der vereenigde Nederlanderen.

De Maatschappij verlangt, hier op, geene lofreden, en verwacht geene Satyre, noch uitvoerige behandeling van de oorzaken, welke invloed hebben op het Volks-Character, maar eene sierlyke, hoewel

onopgesmukte, waarachtige voorstelling van de algemeene, natuurlyke en zedelyke gesteldheid der vereende Nederlanderen, van het begin der Republiek tot op dezen tijd, byzonder van die eigenschappen, welken den Nederlander Characterizeeren.

Het staat een ieder vry, ook den Leden der Maatschappye, om naar den prijste dingen, alleenlijk worden de Gecommitteerden, ter beoordeeling der ingekoomene verhandelingen, van die vryheid uitgesloten.

Aan den geene, wiens verhandeling de beste en aan het oogmerk der Maatschappye voldoende zal gekeurd worden, biedt de Maatschappye eenen Gouden Penning aan, ter waarde van Honderd en vijftig Guldens.

De verhandelingen moeten zijn in de Nederduitsche of Latijnsche Talen met eene duidelijke hand van iemand, die geen Lid der Maatschappye is, afgeschreven. Iedere verhandeling moet met eene zinspreuke geteekend, beslooten worden in een' verzeegelden omslag, welken den titul en zinspreuk der Verhandeling ten opschrift heeft. Hier by moet gevoegd worden een verzegeld briefjen, in het welk de naam, waardigheid en woonplaats van den Schryver, en boven op het welk de zinspreuk der verhandeling geschreven is.

Het een en ander moet in een' buiten omslag, ten tyde hier boven bepaald, vragtvry bezorgd zijn in handen van den tegenwoordigen Secretaris der Maatschappye, JAN DE KRUYFF. of den Briefschryver Mr. JACOB AARNOUT CLIGNETT, beide woonende te Leyden.

Voor het overige zijn de Wetten, volgens welke de Maatschappye naar eenen prijs laat schryven, te vinden in het tweede deel van de Werken der Maatschappye.

A1r

[Brief door J.A. Clignett]

MIJN HEER!

Uit naam van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leyden, heb ik de eer U hier nevens te zenden een afdruk van de Handelingen der laatstgehouden Jaarlijksche Vergadering, als mede van het Programma, op last dier Vergadering algemeen gemaakt.

De belangen der Maatschappij U voor het overige ernstig aanbevelende, heb ik de eer my met alle achting te noemen,

MIJN HEER!

Uw Dienaar

[J.A. Clignett]

Leyden den [11 Sept] 17[87]

[Uitnodiging door J.A. Clignett]

[Levensberichten van J.F. Parvé en W.J.T. van der Does]

MIJN HEER!

Uit naam van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leyden, heb ik de eer U te noodigen op de Jaarlijksche Vergadering, welke dit jaar, volgens besluit der laatstgehouden Jaarlijksche Vergaderinge, gehouden zal worden op Dingsdag den 26sten van Zomermaand, des morgens ten negen en des namiddags ten drie ure, in de Vergaderkamer van de Maatschappij, op de Oudevest, om de navolgende punten in overweging te nemen, en daar op de noodige besluiten te maken.

I.

Het verslag van de Maandelijksche Vergadering, wegens het Woordenboek der Maatschappij.

II.

Het opnemen van de stemmen der Gekommitteerden tot het beoordeelen der ingekomen Verhandeling, ter beantwoording der vrage, over het toenemen der Hollandsche Steden in aanzien en vermogen onder de Graaflijke Regering.

III.

Het verslag der Gekommitteerden, nopens de bedenkingen op het onderwerp, om naar eenen prijs te laten schryven, in de laatstgehouden Jaarlijksche Vergadering gekozen:

‘Eene meest volledige opgave van echt Vaderlandsche, en by andere Volken niet gebruikt wordende spreekwoorden, met derzelver Historie- of Oudheidkundige Verklaring.

De Heeren TE WATER, FORTMAN, N. HINLOPEN, TYDEMAN en VALK, die in de Jaarlijksche Vergadering des Jaars 1786. tot die kommissie benoemd zijn, worden verzogt de bedenkingen, welken zy op het voorgesteld onderwerp, of zelve gemaakt, of van andere Leden der Maatschappij ontvangen mochten hebben, drie weken voor het houden der Jaarlijksche Vergaderinge mede te deelen aan den Heer TE WATER, als den eerstgenoemden der Gekommitteerden.

IV.

Het benoemen van zeven Gekommitteerden tot het beoordeelen der Verhandelingen, welke op het vastgesteld onderwerp voor den eersten van Wijnmaand 1789. zullen inkomen.

V.

Het verkiezen van een onderwerp om naar eenen Prijs te laten schryven, om vastgesteld te worden in de Jaarlijksche Vergadering van 1788. waar toe voorgedragen worden:

In de Oudheid en Historiekunde.

1. Van waar heeft het recht van Exue zynen oorsprong? waar in bestaat het eigenlijk, en op welken grond kan of mag hetzelfde thands gevorderd worden?
2. Wat is de oorsprong van de Collegien eer Vroedschappen in de Hollandsche Steden, en langs welken weg hebben zy derzelver tegenwoordige constitutie verkregen?
3. In hoe verre hebben onze Nederlandsche Historie Schryvers beantwoord aan de vereischen van een' goed Geschiedschryver, byzonder in het aanhaalen van Schryvers of Gedenkstukken, op wier gezag zy zich beroepen?

VI.

Het benoemen van vijf Gekommitteerden; om de bedenkingen van alle de Leden der Maatschappye op het gekozen onderwerp te ontvangen, en benevens hunne eigene bedenkingen aan de volgende Jaarlijksche Vergadering voor te dragen.

VII.

Het bepalen der Klasse, uit welke in het volgend Jaar een onderwerp zal gekozen worden.

VIII.

Het voorstel der Maandelijksche Vergaderinge, om de Vryheid, tot het verkiezen van Leydsche Leden, wederom voor een Jaar te verleenen.

IX.

Het voorstel om de Jaarlijksche Vergadering voortaan te bepalen op den laatsten Dingsdag in Zomermaand.

X.

Het opnemen van de rekening van den Penningmeester.

XI.

Het bepalen der Toelagen.

XII.

Het aanstellen der Amptenaaren.

XIII.

Het benoemen van Gekommitteerden.

De Heeren CALKOEN, de MALNOE, VAN WYN, N. HINLOPEN, TE WATER, VALK en STEENWINKEL, worden, ingevolge het II^{de} punt van dezen brief verzogt hun Stembriefje, voor den 15^{den} van Zomermaand aan den Secretaris of Briefschryver te bezorgen.

Wyders heb ik de eer U te berichten dar de Maatschappy twee van hare Leden verloren heeft door den dood van den Wel-Ed. Gestr. Heere Mr. J.F. PARVÉ en van den Hoog Wel Geb. Heere W.J.T. VAN DER DOES, Vryheer van de beide *Noordwijken*, enz. enz.

De Leden, welke eenige Excerpten, of eenigen anderen Voorraad, ten dienste van het Woordenboek, mochten gereed hebben, worden verzogt die aan de Maatschappy te doen toekomen dit Jaar, voor den 15^{den} van Zomermaand, om te kunnen gebracht worden in het Verslag der Maandelijksche Vergaderinge, volgens het eerste punt van dezen brief: en die Heeren, welke genegen zijn eene Verhandeling of Dichtstuk, 't zy met hunnen Naam, 't zy onder eene Zinspreuk, in gevolge het beslotene op de Jaarlijksche Vergadering des jaars 1777., aan de Maatschappy toe te zenden, worden verzogt zulks mede voor dien tijd te doen.

Ik heb de eer van met achting te zijn.

MIJN HEER!

Uw Dienaar

[J.A. Clignett]

Leyden den [26] van Bloemaand 1787.